

Asia: Suomenlahden kuha (LOU/848/2026)

Lounais-Suomen elinvoimakeskus

kirjaamo.lounais-suomi@elinvoimakeskus.fi, vesa.vanninen@elinvoimakeskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Lausunto Suomenlahden kuhan kasvunopeuseroista, alamitan korotuksesta 45 cm:iin sekä kutuajan rauhoituksista.

Lausuntopyynnössä todetaan, että lähes kaikilla Suomenlahdella yhdeksällä kalatalousalueella on VELMU-kartoitusten pohjalta määritetty tärkeitä kuhan lisääntymisalueita, joihin on tehty kalastusrajoituksia ajalle 15.5.-15.6 koskien lähes kaikkea kalastusta. Tämän lisäksi Helsinki-Espoon ja Haminan-Virolahden kalatalousalueilla on nostettu kuhan alin pyyntimitta 45 senttimetriin. Vastaavaa pyyntimittaa on hakenut myös Kirkkonummi-Siuntionjoen kalatalousalue, mutta hakemukseen ei ole vielä tehty päätöstä. Kymen kalatalousalueen osalta tehtiin jo päätös 45 senttimetrin pyyntimitasta, mutta päätös palautettiin hallinto-oikeudesta siitä tehtyjen valitusten takia takaisin ELY-keskuksen käsiteltäväksi, koska päätöstä ei ollut hallinto-oikeuden mukaan perusteltu suhteessa kalastusasetuksen 42 senttimetrin pyyntimittaan ja sen perusteluihin. Lisäksi monet kaupalliset kalastajat ovat sitä mieltä, että kuha ei itäisellä Suomenlahdella kasva niin hyvin, että 45 senttimetrin pyyntimitta olisi tarkoituksenmukainen.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö pyytää Luonnonvarakeskukselta lausuntoa seuraavista aiheista:

1. Onko kuhan kasvunopeudessa eroja Suomenlahden eri osissa?
2. Onko pyyntimitan nosto 45 cm:iin perusteltua? Voidaanko siirtymäkauden jälkeen olettaa, että kuhan lisääntyminen ja saaliit eri kalastusmuodoissa kasvavat pyyntimitan noston jälkeen?
3. Onko kuhan kutua tarpeen suojella kutuaikaisilla rauhoituksilla Suomenlahdella?

2 Lausunto

Lausunnon laatimisessa on hyödynnetty Luken kuhanäyttemateriaalia, ikä- ja kasvutietoja, kuhan poikastuotantoaluemallinnusta, asiantuntijakeskusteluja sekä saalis per rekryytti -mallia.

1. Kasvunopeuserot Suomenlahden eri osissa
Saataavilla olevan suomuaineiston ja pyyntiaineistojen perusteella kuhan kasvu on Suomenlahdella keskimäärin nopeaa eikä merkittäviä alueellisia kasvunopeuseroja voida osoittaa. Verkkopyynnin ja rysäpyynnin kasvukäyrät ovat ikävälillä 1–6 vuotta hyvin samansuuntaisia eri tilastoruuduilla, ja 95 % luottamusvälit limittyvät laajalti, mikä osoittaa, että alueelliset kasvunopeuserot ovat vähäisiä tai tilastollisesti epävarmoja (Kuvat 1 ja 2).
Kasvukäyrien perusteella kuha saavuttaa 45 cm pyyntimitan tyypillisesti 5–6 vuoden iässä kaikilla tarkastelluilla alueilla. Pienet erot näkyvät lähinnä

vanhemmissa ikäluokissa (7–10 vuotta), mutta niillä on vähäinen merkitys alamittapäätöksen kannalta.

2. Alamitan 45 mm tarkoituksenmukaisuus ja vaikutus saaliisiin

2.1 Biologinen perusteltavuus

Pyyntimitan noston tavoitteena on varmistaa, että nopeakasvuisetkin kuhat ehtisivät kutea ainakin kerran ennen joutumistaan saaliiksi. Kasvuaineistot osoittavat, että suurin osa kuhista saavuttaa 45 cm pituuden 5–6 vuoden iässä myös Loviisan ydinvoimalan lauhdevesialueiden ulkopuolella. Pyyntimitan korotus lisää kutevien yksilöiden osuutta ja kasvattaa kutukannan biomassaa.

2.2 YPR-mallinnuksen tulokset

YPR-mallin (yield per recruit, saalis tuhatta pyynnin kohteeksi tulevaa kalaa kohden, Kuva 3) perusteella 45 cm pyyntimita parantaa tai ylläpitää saalista per rekryytti kaikilla tarkastelluilla kalastuskuolevuuden tasoilla. Rysäpyynnissä 45 cm käyrä on kautta linjan 42 cm käyrän yläpuolella ja maksimituotto on noin 15–20 % korkeampi. Verkkopyynnissä 45 cm on johdonmukaisesti hieman 42 cm:n yläpuolella. Malli osoittaa, että alamitan nosto ei heikennä kokonaistuottoa millään tarkastellulla F-arvolla (F = kalastuskuolevuus). Isommalla alamitalla mallin arvioima maksimisaalis saavutettaisiin jonkin verran suuremmalla kalastuskuolevuuden tasolla: rysäpyynnissä 42 cm alamitalla $F_{max}=0.20$ (vastaa 18 % vuotuista kalastuskuolevuutta) ja 45 cm alamitalla $F_{max}=0.24$ (vastaa 24 % vuotuista kalastuskuolevuutta). On huomattava kuitenkin, että F_{max} on yleensä suurempi kuin kestävän kalastuksen taso.

3. Kuhan kutuaikaisen rauhoituksen tarpeellisuus

3.1 Tutkimusnäyttö ja vaikutukset

Suoraa suomalaista kokeellista näyttöä kutuajan rauhoitusten vaikutuksesta kuhan lisääntymismenestykseen on niukasti, mutta pesänvartiointia käsittelevä saksalainen Master thesis-tutkimus (Höhne 2020) viittaa siihen, että kutuaikainen häirintä (myös pyydystä & päästä -kalastus) voi lisätä pesän hylkäämisriskiä ja heikentää mädin selviytymistä. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti kutuaikaisen häirinnän vähentäminen on perusteltua.

3.2 VELMU-aineiston hyödyntäminen ja kohdentaminen

VELMU-mallinnus paikantaa todennäköisiä kuhan poikastuotantoalueita (velmu.syke.fi). Mallinnuksen antamat tulokset sopivat tarkempien kenttäkartoitusten suunnitteluun. Rauhoituspäätökset tulee kohdentaa paikallisten lisäselvitysten perusteella keskeisille kuhan lisääntymisalueille, ei laaja-alaisena yleisrajoituksena. Tarkoituksenmukaisia keinoja ovat paikkakohtaiset aluerauhoitukset, matalien vyöhykkeiden määräaikainen rauhoittaminen, sekä maltilliset saaliskiintiöt kutuaikana (esim. 2 kuhaa/päivä/pyytäjä), huomioiden että myös pyydä & päästä -kalastus voi aiheuttaa häiriötä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Kasvuaineistot (verkot ja rysät) osoittavat samankaltaisen ja riittävän nopean kasvun, ja tukevat 45 cm pyyntimitan käyttöönottoa koko Suomenlahdella. Kasvu- ja YPR-aineistojen perusteella kuhan pyyntimitan korottaminen 45 senttimetriin on sekä biologisesti että kalataloudellisesti perusteltu toimenpide Suomenlahdella. Siirtymävaiheen jälkeen toimenpiteen voidaan odottaa vahvistavan kutukantaa ja kasvattavan pitkän aikavälin saalistuottoa erityisesti

rysäpyynnissä. Kuturauhoitusten osalta vaikuttavinta on kohdennettu, tietoperustainen sääntely keskeisille kutualueille.

Nina Peuhkuri

Operatiivinen päällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 12.02.2026 klo 08:06:32.

Lausunnon valmistelija(t):

Mikko Olin

Jari Raitaniemi, Sanna Kuningas

Liitteet:

Tiedoksi: